

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за шефа хируршког одељења зајечарске окружне болнице I-ог реда Д-р Станоја Пантовића, лекара општине ужичке.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 19. августа 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 5. августа 1909. године Бр. 4385., донесено на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

„да се Максим Флајшер, трговац из Београда, родом из Новог Сада и поданик угарски, по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Шарлотом, изузетно од §. 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. августа 1909. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

КАЗНЕНА ЗАСТАРЕЛОСТ И ЊЕНА ПРИМЕНА КОД ИСТУПНИХ ДЕЛА

(НАСТАВАК)

Видели смо да § 396. кр. зак. за иступна дела одређује време застарелости од три месеца. „Иступљена застаревају по истеку три месеца, рачунајући од времена кад су учињена“. Застарелост тече дакле од самог оног истог дана кад је кривично дело учињено, а оно је учињено онога дана кад је кривични активитет престао да се врши и деликт по том свршен т. ј. учињен. Ово време кад је учињено кри-

вично дело апсолутно је нужно утврдити, јер је без овога тачног одређења времена немогућно одредити застарелост ових дела о којима говори поменути § 396. кр. зак. У ислеђењима иступних дела која чине општинске власти и полицијске власти, више пута се примећује не само недостатак тачне констатације овога времена учињеног дела, већ се по некад из акта не може ни да види ово време. Ово је један озбиљан дефект, на који овде нарочито обраћамо пажњу. Тако н. пр. код дела из § 375. а. кр. зак. у увиђајима о учињеном заузећу које врше општински судови, на понекад баш и у оним које изврши полицијска власт, кад она ислеђује и суди ово дело, чешће оскудева ова констатација времена учињеног дела. Због овога дефекта првостепени судови уништавају пресуде које изричу општински судови и полицијске власти о овим делима. Истина је, да је код поменутих дела по некад и тешко тачно утврдити ово време кад су учињена, али је ипак могуће. Међу тим, као што смо изложили, ова тачна констатација времена кад је учињено кривично дело, неопходно је нужна, јер од тога дана време почиње своје дело заборавља.

При одређењу почетка застарелости ваља имати на уму да се застарелост рачуна на дане а не на сахате (*de die ad diem*, а не *de momento ad momentum*). И ако је скоро увек могућно утврдити дан деликта, тачан тренутак кад је он учињен било би често тешко доказати. Због тога, казнени законик не истражује резултат математички тачан, утврђујући трајање застарелости, пошто цео систем који рачуна овај рок на дане, искључује при том рачунању или додаје један разломак дана. И ако је овај систем објашњив, ипак се овде порађа једна озбиљна тешкоћа, нарочито у пракци, која се тиче одређивања првог дана рока застарелости. Је ли то дан учињеног дела или је то сутра дан?

Из цитираног § 396. кр. зак. види се да се овај почетак рока застарелости код иступних дела рачуна: „од времена кад су учињена“, но, у § 75. истог законика,

за злочинства и преступе речено је потпуно јасно да „почињу застарелости од дана кад се учине“. Утврђујући дакле да застарелост почиње тећи од дана извршења казнивог дела и да се рок застарелости рачуна на дане (*de die ad diem*), а не на сахате, јасно је да овај законски пропис утврђује сам дан деликта као почетак рока застарелости, а не сутра дан, као што би се могло схватити. Према томе и оне речи текста у § 396. кр. зак. „од времена кад су учињена“, несумњиво је, да као почетак рока застарелости од три месеца за иступне кривиче, утврђују сам онај дан кад је иступно дело учињено. Овај дан формира једно недељиво цело, које служи као почетак вршења, као и гашења јавне акције, према чему и поменути рок застарелости тече од самог тог дана кад је учињено дело, а не сутра дан. Тако н. пр. ако је иступно дело учињено на дан 10. Априла т. г. оно ће застарети по цитираном законском пропису на свршетку дана 10. Јула, јер тога дана истичу три месеца од како је учињено, а не сутра дан т. ј. 11. Јула кога је дана јавна акција већ немогућа у овом случају.

У случају учешћа више лица, као извршилаца или као саучесника у каквом иступном делу, застарелост је недељива у своме почетку, свом трајању, своме прекиду и својој обустави. При утврђењу почетка застарелости у овоме случају, оно на шта треба пазити, није сам датум аката саучешћа за која се окривљују саучесници, већ датум аката извршења за која се окривљује главни кривац. Код кривичних дела која су само покушана, застарелост почиње по § 75. кр. зак. „од дана кад је учињено последње дело, којим је злочинство или преступљење покушано“. Продужена злочинства или преступи по овоме законском пропису: „почињу застарелости од дана кад се последње дело учини; а злочинства, која једнако трају, од дана, кад она престану“. Ова се дела конституишу једним стањем кривичне акције или неакције: исто тако, застарелост јавне акције може почети да

тече само од момента, у коме је ово перманентно стање криминалитета престало, јер је тада само деликт свршен. Ова солидија допушта без сумње, да се гоне дела која падају и ван рока застарелости, али недељивост између аката који конституишу нарушење, недељивост која резултује из његове природе, оправдава овај резултат.

Друго питање које хоћемо овде да расправимо тиче се прекида застарелости и аката којима се прекида застарелост по § 396. крив. зак. т. ј. код иступних дела.

Из овога §-а види се: да се застарелост од три месеца која тече од дана кад су учињена ова дела, прекида: „ако је у „течењу овога времена тужба подигнута „била, но, ислеђење или изречење пресуде „буди из ког узрока заостало, то застарелост почиње на ново од времена последњег дела, које је власт по истом предмету „предузела била“. Застарелост дакле јавне акције која је одређена у првом ставу ове одредбе прекида тужба, ако је подигнута у току од три месеца од дана учињеног иступног дела и ислеђење по овој тужби.

Важно је испитати: која су то дела власти, о којима говори цитирани став § 396. кр. зак. „која је власт предузела“, а којима се прекида застарелост по овом зак. пропису?

Ово питање има свог великог практичног интереса, јер се услед погрешног схватања цитираних текста § 396. кр. зак.: „последњег дела, које је власт по истом предмету предузела била“, као таква, т. ј. дела којима се прекида застарелост, узимале по некад и просте забелешке на актима ислеђења о позивању лица, која се имају испитати, наредбе које нису произвеле никакво дејство. Н. пр. оптужени је саслушан 15. Марта т. г. но, прва доцнија радња власти у ислеђењу која је следовала после овог времена, било је саслушање сведока, које је извршено тек после три месеца од означеног времена, по истеку рока за застарелост, н. пр. 20. Јула т. г. а никаква друга радња није предузимана у поменутом року од три месеца тј. од 15. Марта т. г. до 15. Јуна т. г. Али на акту првог саслушања од 15. Марта т. г. доиста има једна забелешка о позивању сведока, ну, нема уредног доказа о томе да су им позиви и предани, нити има формалне констатације о томе: да на позив сведоци нису дошли. Може ли се она проста забелешка коју смо поменули, о томе: да су позвати сведоци, која се налази на акту првог саслушања, стављена у међувремену од 15. Марта до 15. Јуна, без доказа о томе да је позивање и извршено, и формалне констатације о томе да сведоци по позиву нису дошли, сматрати као „дело које је власт предузела“ по поменутом законском пропису; и може ли се узети да је н. пр. овом оваквом простом забелешком: „позвати сведоци за 20. Мај“, прекинута застарелост која у овом случају о коме говоримо тече од 15. Марта до 15. Јуна?

Узимали су по кад што и овакве просте забелешке, као што је ова коју смо изложили, као радње којима се прекида застарелост по § 396. кр. зак. али је овако

разумевање ове одредбе и оваква њена примена из основа погрешна.

Да би застарелост била прекинута једним актом у ислеђењу, који власт предузима по овом законском пропису, треба да је акт пуноважан сам по себи, јер никакав или ништаван акт не може произвести дејство. Пуноважност каквог акта ислеђења претпоставља да он потиче од надлежне власти, било *ratione materiae* било *ratione loci* и да је овај акт извршен са свима битним формалностима; да је дакле уредан по форми. Само такав акт власти производи формално дејство и може се сматрати као „дело које власт предузима“ по поменутом § 396. кр. закона. Означена проста забелешка коју смо споменули, у случају који смо навели, није никакав пуноважан акт власти, јер није уредан по форми; нема потребне одлуке власти за ову радњу: позивање сведока; ни доказа о томе да је она извршена онако како прописује закон, ни констатације о томе да сведоци нису дошли. Очигледно је да ова оваква проста забелешка, на актима, какву смо споменули, макар да је стављена у означеном међувремену трајања застарелости од три месеца, у случају који смо изложили, није пуноважно дело власти, којим се прекида застарелост по § 396. кр. зак., — и да је иступно дело у поменутом случају застарело 15. Јуна т. г. јер је прва пуноважна радња власти, после оне од 15-ог Марта предузета тек 20. Јула т. г. када је извршено саслушање сведока, али по истеку означеног рока застарелости од три месеца, рачунајући исти од 15. Марта тек. год. (СВРШИЛЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија.

О САСЛУШАЊУ ОКРИВЉЕНОГ

(НАСТАВАК)

У вези са тим, што окривљени није дужан да призна своју кривицу, стоји други важан принцип оптужног ислеђења, да окривљени није дужан у опште да ма шта искаже у погледу дотичног дела; он се може дакле уздржати од исказа који му се тражи; он може просто казати; да неће да говори. Из тога опет следује још једна важна последица: да окривљени, и кад што каже, није дужан истину казати. Он само не сме другог лажно теретити, али да се лажно брани, да он није учинилац дела, то је његово право, које му се не може оспорити.

Дужност окривљеног да истину каже не може се извести из моралног принципа, да је сваки човек обавезан истину да каже, јер се овде ствар тиче спора између две стране, за које не постоји правна обавеза да једна другој прибавља доказни материјал. Обвезе моралне нису увек и правне, нити се од првих одмах и у сваком случају смеју створити друге. Па тако је и овде, јер чисто моралне обвезе не могу имати правне последице. У осталом оваква морална обвеза, кад би се претворила у правну, могла би одве-

сти незгодним последицама, јер би често испуњење ове дужности дошло у сукоб са другим дужностима. на име својим истинитим казивањем окривљени би могао упропастити своју фамилију, у погледу које постоји његова дужност старања. А поред тога и сам нагон самоодржања противи се овој моралној обвези исказивања истине против себе самога. Такво казивање може се примити само онда, кад окривљени сам, својевољно, било из гриже савести, било из других побуда нађе разлога, да против себе самога каже истину.

Ово правило, да окривљени не мора против себе ништа исказати оличено је у познатој латинској изреци *nemo tenetur se accusare*, из кога је модерно право извело последицу, да окривљени има право уздржати се од исказа, порицати наводе оптужбе, и све чинити што иде у корист његове одбране, у колико то не вређа туђе правне интересе тј. законске прописе, који ове интересе штите.

Истражна власт, која оптужује некога, да је учинилац извесног кривичног дела, има да прикупи доказе, који против овог лица стоје и којима се његово учешће у извршењу дела доказује. У случају, да су ти докази довољни, по себи се разуме, да признање окривљеног није ни потребно а где овога нема њега не сме оптужна власт изнуђавати, јер се то противи правном положају странака у оптужном процесу.

Ако окривљени својевољно не призна, истражна се власт има уздржати од сваког утицаја на окривљеног да он призна кривицу. У првобитном случају признање не би имало онај правни значај, који оно има кад је својевољно дато.

Признање окривљеног, као његова изјава у кривичном процесу, да је он учинилац извесног кривичног дела, или да је имао у истом само извесног учешћа, или да признаје постојање какве отежавне околности, која му се на терет ставља, мора бити драговољно учињено, јер доказна снага признања почива на томе факту, који је искуством као истинит осведочен, да нико против себе неће неистину рећи, из које би за њ могле наступити штетне последице, а најмање такву неистину, која би му повукла осуду на какву казну. Према томе потребно је да је та изјава учињена без икаквог недопуштеног утицаја, како би се имало несумњивог уверења, да је она дата својевољно. У противном случају доказна би вредност такве изјаве била знатно смањена, или сасвим уништена, а то би знатно штетило самој ствари, принципу оптужења на несумњивим доказима.

Као недопуштени утицаји имају се сматрати физичка и психичка принуда у циљу добивања признања.

Према томе саслушање окривљеног има се вршити без икакве принуде.

Као *принуда* сматра се прибављање признања лажним представљањем или обманом окривљеног да извесну чињеницу призна као истиниту, као и прибављање таквог признања обећањем извесне користи оптуженом или чак и самом претњом ма каквим злом.

Исто тако није допуштено *опомињати* окривљеног да истину каже. Оваква опомена, и ако у ствари није принуда, противи се у основу оптужном принципу, који у опште не обвезује окривљеног да против себе ма шта искаже. У осталом таква опомена, изузевши њену најблажу форму, врло често својим интезитетом представља такву силу, која се изравнава са принудом, како је напред речено. Од окривљеног се не може захтевати да више искаже но што он налази за потребно у интересу своје одбране.

Даље ваља приметити да се при саслушању окривљеног по овом принципу морају избећи и т. зв. *сугестивна питања*, којима се психолошки нагони окривљени да као истину потврди оно што иследник хоће, односно што овај сматра за истину.

Исто тако нису допуштена т. зв. *капциозна* или *збуњујућа* питања, чија опасност постоји у томе, што окривљени не увиђа однос између питања и доказа који га терети, и не могући да оцени правни значај своје изјаве, да такву изјаву којом се и против своје воље терети.

Сва ова средства: принуда, опомена, сугестивна и капциозна питања такве су природе, да се не слажу са чашћу државе, која предузима гоњења учинилаца кривичних дела, и с тога их државна власт мора избегавати. То су све средства инквизиторског поступка, где циљ оправдава средство, где је допуштено употребити сва средства само да би се доказало оно, што је власт претпоставила за истинито. Њих данашње модерно право не признаје за допуштена, јер их сматра за излишна. Оно полази од претпоставке да је много целисходније да се труд иследне власти управи на стварно прибирање доказа на други начин, а не на борбу са окривљеним, да он призна своје учешће у извршењу дела. Ова је борба врло некорисна, јер врло мали број окривљених призна кривицу у случајима, где нема других доказа, а у случајима, где је то признање изнуђено оно губи своју вредност.

(наставиће се)

Д-р Д. М. Суботић.

ИСТРАГА ЗЛОЧИНА

Michel Bodeux

Извршен је злочин. Онај, који га први опази, дужан је да о томе одмах извести локалну полицијску власт. До доласка власти не сме се апсолутно ништа дирати, нити помицати на месту извршеног злочина, јер свака ствар може бити од неоцењене вредности у истрази. Нарочита пажња мора се обратити на трагове ногу, руку, крви и блата, који се не смеју ни кварити нити доводити у сумњу.

Dr Hans Gross, професор кривичног права у своме делу: „Handbuch für Untersuchungsrichter“ (5 издање, Минхен, 1908), сматра као апсолутни принцип: „*ништа не мењати на месту злочина, ништа са стране не постављати нити рукама додиривати пре него што се редижује детаљан*

увиђај и скицира место извршеног злочина“.

Место злочина свето је, казао је с правом један сведок. Оно је свето до доласка полиције, а од тада постаје храм правосуђа.

Међутим, ако је у питању људски живот, или егзистенција која се још може спасти, или душа коју треба помоћи, или ма која друга света дужност, не треба се ни најмање устезати. Разуме се већ, да и у овим приликама треба бити веома обазрив; главно је да се сачува интегритет крвавог позоришта.

* * *

Извештена о извршеном злочину, полиција оставља сваки други посао и хита на лице места. У исто доба, један орган о свему извештава путем телеграфа или телефона истражну власт. Телеграф и телефон средства су, која наука ставља на расположење приватним и јавним интересима; треба се њима користити.

Један пример: једног дана аутомобил је оборно и убио једног човека у пољу, а одмах по овом побегом највећом брзином. Пољски чувар известио је одмах о овоме, преко телефона, све околне жандармеријске бригаде, и после пола часа кривци су већ били похватани. Један тренутак устезања и неумешности могао је све упропастити.

У овим случајевима минути су драгоцене и вреде за читаве дане истраге. Вешти и способни полицајци, узимљући у самом почетку истрагу у своје руке, могу је окончати врло брзо и, користећи се забуном, добити признање од кривца.

Прва дужност полиције по изласку на место извршеног злочина, јесте да контролише стање овог места, не мењајући га ниуколико; да удали радозналце и да саслуша личности које о извршеном злочину могу дати најпотпунија обавештења.

Поред самог места извршеног злочина, полицијски комесар или командант жандармерије морају обратити пажњу и на околину, у којој се могу налазити разни трагови: крвави трагови руке на наслоњу поред стеница, прљаво рубље у суседној огради, отисци ногу у правцу којим је злочинац побеглао ит.д. Али само да се нипошто не додирују рукама, до доласка вештака, разбијена стакла, отворене фијоке, претурене лампе, употребљаване свеће, чаше у пола празне, посуђе којим се зликовац служио и т.д.

На самом оружју, које лежи на земљи, може се понекад налазити отисак убилачке руке. Довољан је само један невест додир, па да се на свима побројаним стварима уништи потпис злочинчев, који је он у незнању ставио, и без кога ће, може бити, загонетка остати нерешена.

Ако је неопходно потребно да се извесан предмет покрене, нека се то учини веома пажљиво и са рукавицама на рукама. Предмет треба хватати с оне стране за коју је највероватније да није била у додиру са злочинцем.

У главноме речено: дужност је полиције да сачува неизмењено место извршеног злочина, у колико је год то мо-

гућно, до доласка истражне власти. Тачан план овог места, брижљив преглед предмета и њиховог положаја, саслушање директних сведока, главна су задаћа првих полицијских органа. Брза истрага махом је успешна.

* * *

Истражна власт мора, такође, одмах изићи на место извршеног злочина. Далина, тешкоћа и хладноћа не треба ниуколико да утичу на овај важан корак. Пред извршеним злочинем не треба се устезати.

Ако је у питању убиство, са истражним органима треба да пође и судски лекар; на случај опасне крађе њега корисно замењују вештак архитекта и специјалиста у дактилоскопији.

* * *

На реду је потпуна анализа сцене злочина. Сваки детаљ има своју вредност и открива многе ствари. За онога који уме посматрати и питати, предмети говоре. Јели намештај испретуран? Ко га је, када, у ком правцу и циљу пореметио?

Полицијски романи, и поред свих претераности, доказали су несумњиво важност најмањих детаља у истрази.

У почетку се ништа не зна, нити се може предвидети шта ће бити, па с тога иследници морају бити веома брижљиви и опширни.

Ево шта вели *Garraud* о увиђају на месту извршеног казнивог дела: „Реч је о једној констатацији, која треба да буде камен темељац истраге. Њена важност у толико је већа, што се, у већини случајева, она не може обновити, и што даје правац сумњама и доказима. Грос је имао право кад је казао, да један невест истражни судија никад не може извршити добар увиђај, и да се у увиђају огледа његова права способност“.

Издазак на место извршеног злочина не треба, дакле, сматрати као неку ескурзију или извесну врсту задовољства, већ као право научно истраживање.

„Оно што је најважније — вели *Garraud* — то је претходно оверавање стања места извршеног злочина. Пошто се претходно уверио, да ово стање није измењено, истражни орган мора се постарати да сачува трагове који постоје. Али једна од најнеопходнијих предострожности за редиговање тачког протокола увиђаја, јесте, несумњиво, елиминација свега онога што је било после извршеног злочина.

* * *

Једна или више фотографија места извршеног злочина у већини случајева веома су корисне по истрагу. Ма колико да је увиђај написан јасно и методички, ипак он не може дати потпуну и верну слику овог места, док, међутим, фотографија не заборавља ништа.

У једној својој скорашњој студији, *Dr Stockis*, судски лекар у Лијежу, истиче корист од фотографије овим изразима:

„Важност фотографије у судским констатацијама неоспорна је и врло велика. Топографско студирање места извршеног злочина треба, кад год је то могућно, да

се врши помоћу фотографије. Користи од ње многобројне су. Као што вели *Reiss*, фотографија нам даје неоспоран документ, који верно репродукује факта и ствара, на тај начин, једну врсту вештачког памћења истражног чиновника. Она допушта, да се тачно реконституише слика места извршеног злочина, и открију и најмањи детаљи, који би без ње остали неопажени. Одавно је констатовано, да човек види само оно што хоће да види. Додајемо, да фотографија веома корисно служи и за доказивања и разна објашњења на претресу, јер прецизира или потпуно замењује разне описе; поред овога, она још може психолошки утицати на окривљеног, тужиоца и судије, те и на овај начин допринети изналажењу истине“.

Ми смо имали прилике да видимо, да су поједине истраге пропадале пред поротом само зато, што нису водиле рачуна о појединим детаљима. Фотографија би их, без сумње, спасла.

Стручњак у дактилоскопији треба брижљиво да прегледа све предмете на којима би се, вероватно, могао наћи какав отисак прстију, а ови отисци могу се налазити готово на свакој ствари: у воску, на стаклу, дрвету, хартији, гвожђу, оделу, сату ит.д.

Дактилоскопска анализа од неоцењене је користи. Она може исто тако спасти невиног, као год што може пружити неоспорни доказ о кривници осумњиченог.

* * *

Експерт архитекта констатоваће лако облик и димензију оруђа, којим су се служили опасни крадљивци. Он, тако исто, може утврдити несумњиву везу између разних крађа, извршених у истој околини.

* * *

Секција, од своје стране, даје материјалне резултате, који су од неоцењене користи по истрагу. У њој окривљени врло често налази свој спас. Видели смо једног човека, који је био оптужен за убиство, а против кога је било толико сведоцаба и доказа, да је готово свака сумња о његовој кривници била искључена. Секција је, међутим, несумњиво доказала, да се жртва нехотично сама убила, и да јој је оружје, приликом борбе са противником, пало на земљу и само се окинуло. Ово се могло утврдити по правцу куршума. (свршиће се)

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ТАЈНА ПЛАВЕ СОБЕ

(НАСТАВАК)

И тада им се пред очима указа страشان приказ.

Њихова госпођа, чија су рамена била гола, пошто је била у кошуљи, на којој је пала њена дивна плава коса, висила је обешена о шарци прозора.

Њене ноге додириваху патос и језик ој беше испао, са ужасним изразом лица.

Бравар беше као убијен и немогаше се уздржати, а да не узвикне:

— Да лепе жене! Каква штета.

И он упита.

— Зар се она убила?

— Ми вам незнамо ништа. Видећемо.

— Треба известити полицију. Хоћете ли да ја идем?

— Да, идите!

— А господин гроф није туна! прошапта Евгенија.

— Да ли је она потпуно мртва? упита вратар.

— За име Бога! она је потпуно хладна.

— Али зашто се убила?

— Ко то зна?

— Госпођа се сигурно одмах обесила, по одласку грофа.

— Очигледно, пошто је већ прошло неколико сахата како је умрла.

— Мора да су се посвађали.

— Вероватно.

— Познато ми је, рече служавка, да је господин имао метресу, коју је упознао пре женидбе, и која је дошла у Париз да га подигне на положај, пошто је била од великог утицаја.

»Госпођи беше ово познато.

»Вероватно је да се услед овога и убила.

— Вероватно.

— Мора бити да је госпођа била ужасно љубоморна?

— Не верујем. Госпођа није много волела господина, нарочито због ове ствари, и они се често свађаху.

— Сигурно се због тога убила?

— Али ми је неможемо оставити овако. Боље би било да је положимо у кревет, рећи ће један лакеј.

— Не треба је ни пипнути, рече један други, пре но што полиција дође.

— Заиста.

— Требало би известити господина грофа.

— Али како? Господин је у Версаљу.

— Известити га путем телеграма.

— Али где?

— То је, што не знам.

— Сазнаће он то по његовом повратку. Какав повратак!

— Да, господин је много волео своју жену?

— Господин беше охладнео због његове метресе.

— Госпођа пак није имала другог љубавника?

— Она? протестова Евгенија. Госпођа беше најчаснија жена и затим рече:

— Грдна је то несрећа за нас све, што је госпођа мртва, јер овде је само она била тако племенита и добра.

— Да ли је она имала довољно поверења у тебе? запитаће кочијаш служавку.

— Да, волела сам је неизмерно.

— Зар ти госпођа никада није направила алузију на самоубиство?

— Госпођа да се убије? Никада! Далеко сам била од тога, да у то и најмање посумњам. Једна жена која је изгледала тако сретна, која је имала све што јој срце жели, која је била тако млада, лепа, са пријатним и нежним гласом — па да се убије. Ах! не, она није никад ни са-

њала да умре. Још јуче увече кад се облачила, говорила ми је, како има велики успех, где год се појави.

Госпођа се себи дивила посматрајући се у огледалу и изгледала је тако сретна и задовољна да живи!

— Дакле, рече један од слугу, могуће је, да се госпођа није убила сама?

— Него ко?

— Ко то зна!

— Али ригла?

— Заиста.

— Само је она могла да је потисне, и нико други, пошто у хотел нико није долазио.

Овакав се разговор водио између послуге, поред леша јадне грофице де Сексто.

И док је овако послуга у мртвачкој соби говорила тихим гласом, одједном се појави бравар уз пратњу комесара полиције тога кварта.

Одмах је комесар полиције покупио податке о смрти и трудио се да констатује, да ли је самоубиство или какав крим.

— Не, господине. Наше је убеђење, да се госпођа сама убила!

После овога, они су му испричали како су открили леш, у колико је сати гроф отишао од куће, како је ригла била потиснута са унутрашње стране собе и у опште све детаље, које су они могли запазити.

— Да, рећи ће комесар полиције, ово је самоубиство.

»Непотребно је обавестити истражну власт.

»Зар господину грофу није ништа познато?

— Још ништа, господине.

— Требало би га што пре обавестити.

— Али ми не знамо где би га могли известити, пошто је отишао у Версаљ.

Комесар полиције гледаше грознично тело које је висило о шарци прозора.

— Каква жалост! прошапта он и рече послузи:

— Сада можете скинути леш и положити у кревет. Један, пак, од вас даће ми потребне податке за мој рапорт.

— Лепо, господине.

— Ко би ми могао казати име и презиме госпође и њезиног мужа?

— Евгенија, рече послуга.

Комесар полиције одвоји се на страну са служавком, која му даде потребна обавештења и затим се удали из хотела.

Евгенија помоћу остале послуге покри плаву собу црнином, упали две воштане свеће са обе стране кревета и сада се само очекивало на повратак господина грофа.

Гроф се вратио у хотел, кад је већ ноћ пала и њему не беше апсолутно ништа познато.

Он запита, да ли се госпођа грофица вратила у хотел, али му нико не хтеде одговорити.

Гроф упита нервозно.

— Зар ви нисте чули шта питам?

— Чули смо, господине грофе.

— Па лепо, зашто ми не одговарате?

Гроф беше човек високог раста, сувоњав, врло отмено изгледа, нервозних по мало сурових покрета и мрачних очију.

Послуга га није волела, али га се ужасно бојала.

Нико се од по луге није усудио да му одговори, већ је сваки ћутао.

Грофа издаде стрпљење.

— Лудаци једни! викну он. Јесте ли ви глуви или неми?

Евгенија му приђе.

— Догодило се.....

— Шта?

— Госпођи се грофици десила несрећа.

— Несрећа?

— Да, господине грофе.

— Несретан случај? Болест? говорите!

— Госпођа грофица.....

— Дакле?

— Госпођа је нађена мртва.

— Мртва!

— Да, господине грофе.

— Где?

— У својој соби.

— Како? Где?

Он јурну уз степенице.

Евгенија потрча за њим.

— Госпођа је у постели.

— То је немогуће!

Гроф већ беше устрчао горе.

Он гурну врата од собе и нагло се застави.

У соби је била мртва тишина и слаба светлост вошаница осветљавала је собу. Он изгледаше, као да не верује својим очима.

— Мртва!

Гроф погледа на тело које лежаше на кревету и инстинктивно клекну.

Две жене, које се мољаху Богу и које клечаху код ногу госпођиних, устадоше.

Гроф је изгледао као да је молитвом занет и метнуо је руку на очи, као да хоће да обрише сузе.

После овога, гроф упита за детаље.

Послуга га обавести о свему, што јој беше познато, за визиту комесара полиције итд. и они, који га посматраху, бежу запазили на његовом лицу израз као неког задовољства, што их беше врло изненадило.

За тим поново гроф клекну и отпоче молитву. (наставиће се)

С француског
Милутин Т. Марковић

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине кусићске, актом својим Бр. 1050, пита:

»Пресудом овога суда од 22. фебруара 1906. год. № 215, а по тужби једног лица из Кусића, за извршену му крађу, осуђене су са по *цет дана* затвора две женске из истог села.

Једна од њих, као незадовољна, на ову пресуду, поднела је општинском суду жалбу противу пресуде, управљену на пожаревачки првостепен суд, коме је ова општина тада и припадала. Жалба је благовремена.

Општински суд, примивши исту, протоколисао је под 26. фебр. исте године № 236, и на полеђини исте написао спро-

вод исте као и осталих акта за поменути суд, но није нашао за потребно да их суду пошље, већ оставио у општинску архиву међу стара акта, где је предмет случајно сада нађен.

Зато суд моли за извештај:

1. Шта треба са овом жалбом и пресудом радити; има ли места слати пресуду и жалбу на разматрање и коме суду, јер је сада ова општина по подели прешла у надлежност другог првостепеног суда?

2. Да ли је ова пресуда према оној осуђеној, која се није жалила, постала извршна?

3. Ако овде има какве кривице што ова акта нису послата суду, ко је за то крив — да ли сви бивши часници општ. суда или сам кмет са деловођом, који су спровод за суд потписали а послали нису, и ко их и коме треба оптужити?»

— На ово питање одговарамо:

По другом ставу § 396. крив. закона, кривице за крађу преко десет гроша чаршијских застаревају за годину дана.

Како и кривица, за коју су осуђене поменуте женске, према величини осуде (пет дана) долази у ред кривица које застаревају за горње време, то је и она застарила, јер је од 26. фебруара, 1906. године, као дана подношаја жалбе, па до сада, протекло више од године дана, узимајући наравно, да је пресуда обема саопштена пре 26. фебруара поменуте године.

Пресуда, пак, која је застарила, не сме се извршити у погледу казне ни према оној која се жалила, ни према оној која то није учинила, нити се сада у опште може слати коме суду на разматрање.

У погледу досуда по грађанској части, пресуда се ова може извршити према оној осуђеној, која се није жалила, а према оној другој не, јер према њој није у опште постала извршном пре него што је застарила.

На сваки начин да су криви они часници, који су намерно стрпали пресуду и жалбу у архив, ако се ово утврди, и њих треба оптужити средској власти за дело из § 128. крив. закона.

У први мах могу се оптужити само деловођа и кмет који је потписао писмо за суд, јер је претпоставка да су они били дужни да се старају, да акта и оду суду, коме су требала отићи.

Ближа истрага, наравно, казаће колико су они криви а колико други, ако још који у овоме послу суделовао буде.

II

Суд општине велико-лукањске, актом својим Бр. 2215, пита:

»Код суда ово општинског постоје две тужбе противу Тоше Станчића олд. за дело из § 375. тач. 1. и § 375 а крив. закона.

Суд ово општински по поднетим тужбама водио је извесно ислеђење, али коначно ислеђење још није довршио, те зато још ни пресуде своје по истим тужбама није донео.

Тужени Тоша, не зна се из кога разлога, предао је 3. тек. месеца пошти две жалбе, које је суд ово општински примио 5 тек. м-ца, и из њих видео, да је речени

Тоша ове две жалбе поднео противу пресуде ово општинског суда, по поменути тужбама тврдећи у жалбама, да је тим пресудама кажњен са по десет дана затвора и осуђен на накнаду трошкова. На жалбама овим прилепио је таксу у маркама од по 10 пара дин.

По тариф. бр. 88, а у вези са бр. 98. закона о таксама, на жалбама изјављеним противу пресуда општинских судова лепа се такса у маркама од два динара, а ако пак то у своје време није учињено, власт која жалбу са недовољном таксом прими биће дужна поступити у свему по чл. 9. закона о таксама.

Како је пак суду ово општинском познато да по тужбама именованих лица никаква пресуда или решење није донето, већ да се ти предмети налазе у току кривичног ислеђења, и да према томе није ни имало места поднетим жалбама; то сада настаје питање у следећем:

Сме ли и може ли суд ово општински, на основу чл. 9. закона о таксама, жалиоца Тошу својим наредбама позивати да недовољну таксу од по 1-90 динара положи, без обзира што је са поднетим жалбама похитао и што нема никаква пресуда или решење, па тек после када таксу положио буде донети решење и саопштити му да жалбама није имало места, или не сме, ако пак не сме онда шта ваља чинити са неумесно поднетим жалбама, а да се закон не повреди и нико не оштети?»

— На ово питање одговарамо:

Кад суд по тужбама у опште није донео никакве одлуке, нити је што саопштавао туженом, а он, међутим, подноси жалбе на уображене пресуде, онда он врши један непотребан, управо излишан посао.

На полеђини тих жалаба констатовати да пресуде не постоје и то саопштити жалиоцу, па акта оставити у архив.

Нема места позивању да накнадно положи таксу, јер и ако је он акте, упућене суду, назвао жалбама, то у истини нису жалбе, кад нема пресуде које би их изазвале, него просте представке упућене општинском суду, које у опште не подлеже такси.

Кад суд донесе пресуде и саопшти их туженом, па он не буде задовољан, њему ништа не смета да у законском року поднесе жалбе на ове пресуде.

III

Суд општине крепољинске, актом својим Бр. 1738, пита:

»Један грађанин овдашњи, предао је овом суду једну молбу, упућену суду и одбору општинском, којом тражи да му суд и одбор дозволе, да на реци крепољинској подигне од слабог материјала воденицу са једним витлом, у атару ове општине ван села, т. ј. у пољу.

Река је сувише слаба, т. зв. „поточара“, те лети за време велике суше — врућине не може да ради.

Подизање воденице ником није на сметњу нити од штете, јер овај то хоће да учини на своме имању а да из реке — корита изузме воду потребну за рад

воденични. Узимање воде не спречава ниједну раније подигнуту воденицу.

Моли се уредништво да у наредном листу објасни суду: може ли суд и одбор дати тражену дозволу и по ком пропису законском? Ако му се дозволи, да ли је дужан да плати прописну таксу по ТВр. 93. зак. о таксама, и ако треба да ли ће се ова утиснути на онај примерак што ће се дати молиоцу, или на примерак што у архиви остаје?"

— На ово питање одговарамо:

По члану 30. тачке 2. закона о водама, дозволе за подизање грађевина од незнатне важности, на води, дају општински судови са одбором, пошто се, наравно, и они увере, да се таквим грађевинама неће ником нанети штета.

Ове дозволе могу се доцније одузети кад год се утврди да чине штету, а ова се не би могла отклонити каквом преправком, или господар грађевине не би хтео ову преправку извршити.

За давање дозволе наплаћује се такса из тач. 93. закона о таксама по 25 динара од витла, и она се лепа на дозволу, која се издаје молиоцу, пошто се претходно прописно поништи.

Наређења чл. 43. закона о водама, у колико говоре о наплати таксе, као и она из става другог т. 2. чл. 30. истог закона, не важе више, јер су укинута члан 55. закона о таксама од 1884. године.

IV

Суд општине ратајске, актом својим Бр. 1917, пита:

„Једно лице, поднело је тужбу овом суду за механски дуг у 50 дин. противу другог лица.

Суд овај, на основу § 10. ур. о механама и кафанама, не саслушавши тужнога признаје ли дуг или не, одбацио је ову тужбу тужиоца, својим решењем, са разлога: што дуг прелази 10 гроша чаршијских. Тужиоц, је изјавио незадовољство првостепеном суду на ово решење.

Првостепени суд, решењем својим, поништио је решење овог суда са разлога: „да би у овоме случају могло бити места § 10. уред. о механама, треба да се истим користи сам дужник; па како се у овоме случају о томе дужник ништа изјаснио није, јер није ни саслушан, то је и донета одлука тога суда противна закону, па зато је понишати по основи § 20-а гр. суд. пост. поништава.“

Доносећи овакву одлуку, о одбијању тужиоца од поднете тужбе, суд овај стајао је на томе гледишту, да нема право суд судити и наплаћивати механске дугове веће од 10 гр. чар. па и ако би му дуг дужник на протоколу судском признао, јер кад нема право суд судити и наплаћивати овакве дугове, онда суд овај мисли, да је свако извињање ове природе излишно, па зато није ни позвао дужника на одговор.

Стога суд моли уредништво, као претплатник „Пол. Гласника“, да му објасни: шта се има даље радити, да ли да поступи по примедби разматрајућег судије, или да остане при свом решењу као и зашто судија није навео зак. пропис, на основу ког је §. решење овог суда донето у сукоб, и он исто поништио, јер

§ 20. пом. зак. не односи се на специјални закон, већ на његов поступак?"

— На ово питање одговарамо:

Први став § 10. уредбе о механама и кафанама гласи: „за механске дугове веће од 10. гр. чарш. неће ни ни једна власт судити ни наплаћивати их, па били ови дугови у облигације пренешени, или залогом обезбеђени“ итд.

Као што се из овога види, закон забрањује у јавном интересу не само наплаћивање ових дугова, него и само суђење, не тражећи да се тужена страна брани овим.

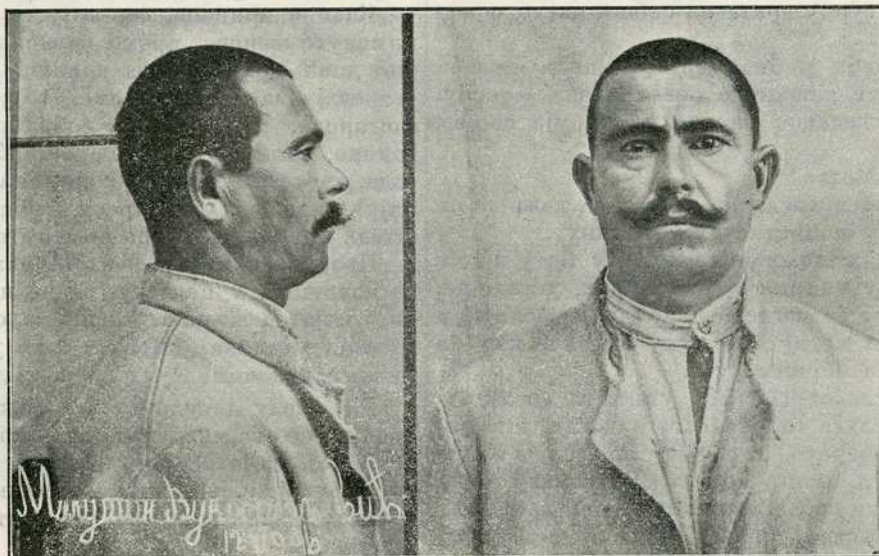
Према овоме поступак тога суда, што у опште није ушао у суђење ове ствари, није незаконит, и одлука разматрајућег судије не може се законски бранити, ако се наравно из тужбе одређено види да није случај става другог поменуте законске одредбе.

Ако суд није задовољан одлуком разматрајућег судије, онда нека у смислу § 20 б грађ. суд. поступка да своје против разлоге, па ће се ствар решити у колегијуму, првостепеног суда, и то је после за тај суд обвезно.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

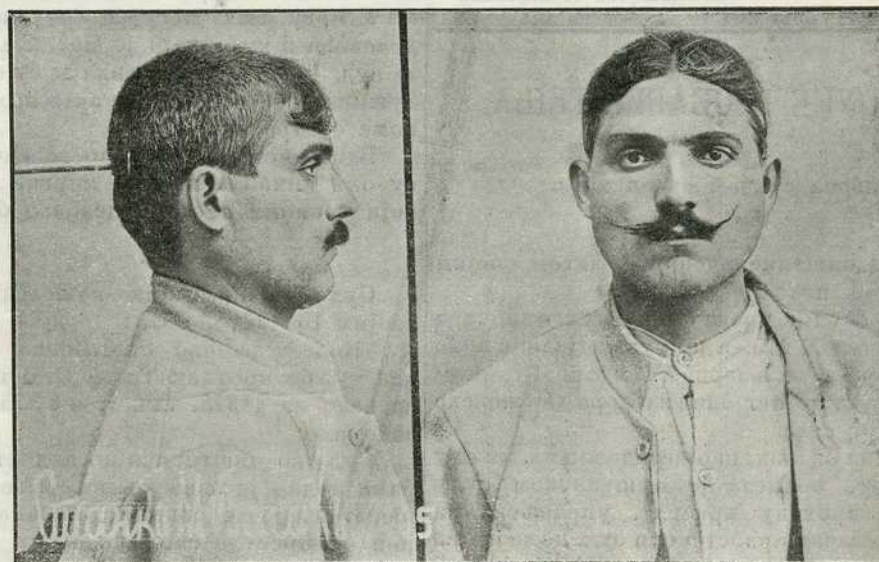
Милутин Вукосављевић, из Барајева ср. посавског окр. београдског, Станко М. Васић,

из М. Лаола ср. млавског и Милан Микић, из Буљана ср. параћинског, осуђеници београдског казненог завода, чије слике износимо,

од особених знакова има: белегу од посеко- тине, неправилног облика, величине 2 см.; на другој фаланзи деснога палца страни постери- орној; белегу од посеко- тине у облику праве линије, правца вертикалног, величине 3 см. на десној страни врха темена; белегу од посеко- тине у облику праве линије, правца вертикалног на левој страни почетка темена;

Станко је стар 32 год., средњег раста, про- седо црне косе, угасито жутих очију; од осо- бених знакова има: врх левога палца мало

19. тек. м-ца побегли су из Раковице, где су били на раду.

Милутин је стар 35 год., средњег раста, жућкасто зелених очију, затворено плаве косе;

деформисан од убоја пушком; белегу од посеко- тине у облику праве линије, правца косо- г, величине 1.5 см. испод средине доње усне; бе- легу од посеко- тине неправилног облика, вели-

чине 2 см. удаљену за 3 см. изнад корена левога палца; палац и кажипрст на левој ноzi ампутирани су му до корена;

Милан је стар 25 год., високог раста, смеђе

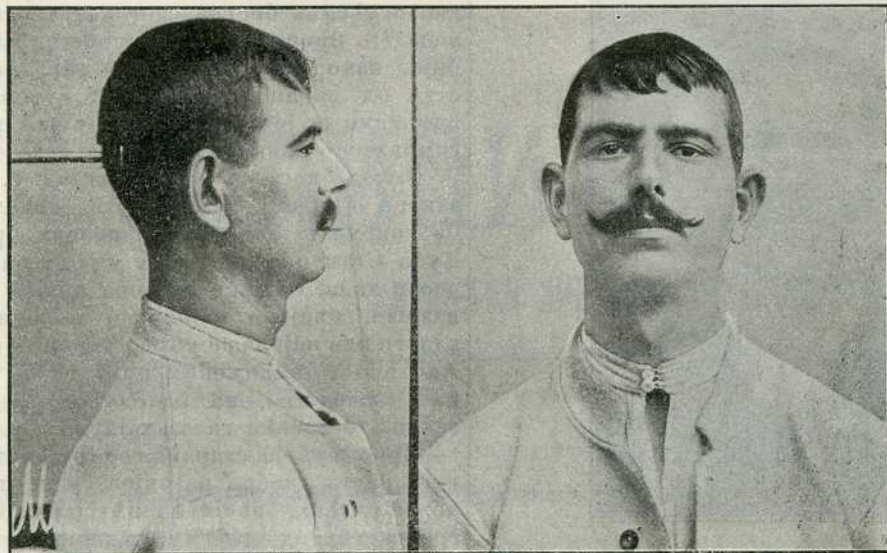
величине 6/3 см., удаљену за 6 см. изнад превоја деснога лакта, страни антериорној; младеж величине житног зрна, удаљен за 3 см. изнад десног краја леве кључне кости. На себи

м-ца побегао је из притвора. Добросав је стар 21 год. и у опште црномањаст. — Делеша начелника среза алексиначког Бр. 10612.

Танасије Арсенијевић, родом из Везичева ср. млавског, 17. тек. м-ца побегао је из затвора општине свиљајначке. Он је стар 30 година, средњег раста, црномањаст, смеђих очију, танких и црних бркова; иде мало погрљен. — Делеша начелника среза ресавског Бр. 14.284.

Крста Думитричић — Димитријевић, родом из Кобишнице ср. неготинског, пресудом неготинског прв. суда од 8. маја тек. год. Бр. 8545, кажњен је са месец дана затвора, за дело из § 173. крив. закона. Да би Крста избегао казну побегао је из свога села и до данас се о њему ништа није сазнао. Крста је стар 35 год., плаве косе, граорастих очију, жућкастих бркова; поред српског језика говори и румунски. — Акт начелника среза неготинског Бр. 7802.

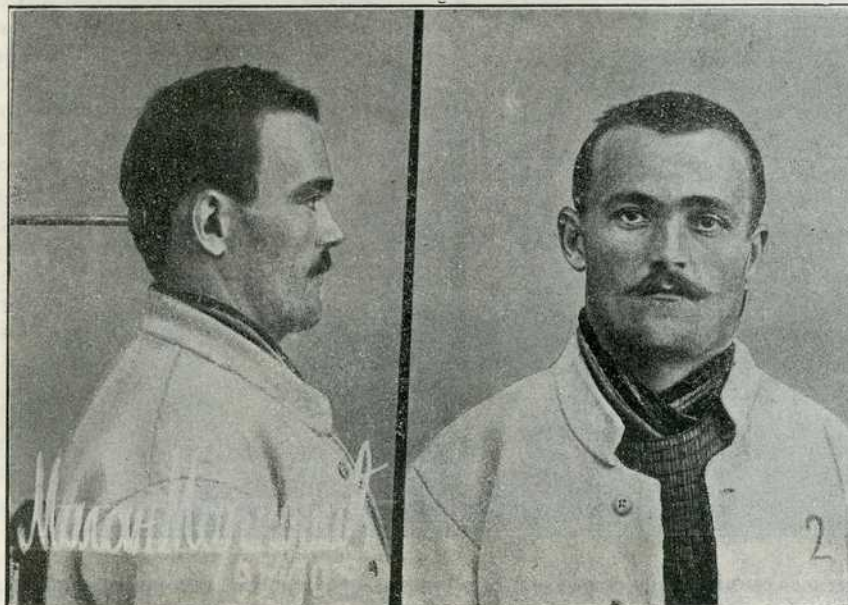
Милан Марковић, из Доњег Дупца среза драгачевског, осуђеник београдског казног завода, чију слику износимо, 25. тек. м-ца побегао је из Горњег Града, где је био на

косе, жућкастих очију; од особенних знакова има: белегу од опекотине неправилног облика, величине 3/4 см. удаљену за 2 см. испод корена левог средњег прста страни постериорној; белегу од красте, величине петпараца, удаљену за 8 см. изнад превоја десног ручја, страни антериорној; белегу од опекотине, овалног облика, величине 6/2 см. удаљену за 6 см. испод превоја десног лакта, страни постеро-екстерној, белегу од опекотине, овалног облика, величине 6/9 см. на превоју десног лакта, страни постеро-екстерној; белегу од посекотине у облику праве линије, правца хоризонталног, величине 2 см. удаљену за 2 см. изнад левог угла уста.

Сва су тројица приликом бежања украли по један гуњ и чакшире, које су бесумње обукли. Акт београдског казног завода Бр. 4215.

Димитрије Милосављевић, из Брестовца ср. неготинског, осуђеник пожаревачког казног завода, чију слику износимо, 18. тек. м-ца побегао је са рада. Димитрије је стар 34 год., омањен, жућкасто зелених очију, затворено смеђе

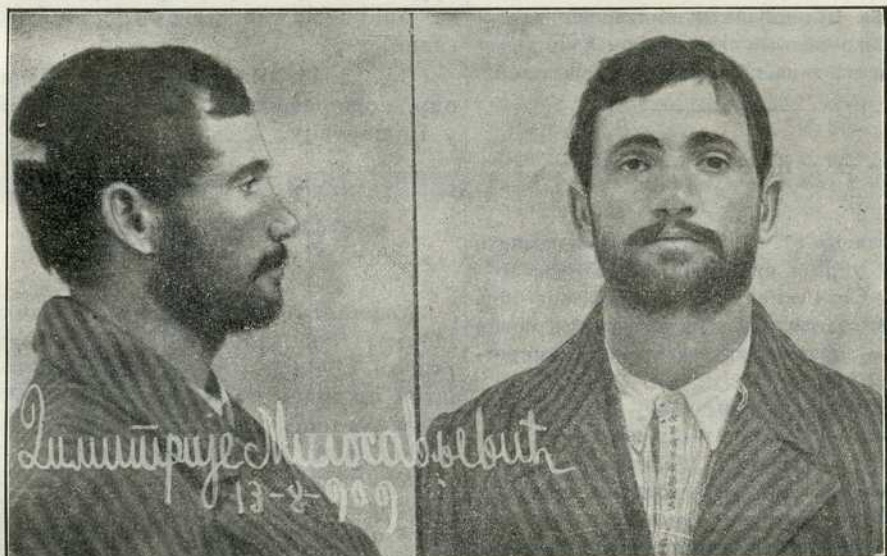

раду. Милан је стар 27 година, средњег раста, жуто-плавих очију, риђе косе и бркова; од особенних знакова има са леве стране врата белеге од скрогула; у робијашком је одећу. — Делеша београдског казног завода Бр. 4293.

Никола Маленовић, из Грабовице среза деспотовачког, Илија Страиновић, из Мелнице среза млавског, чије слике износимо на последњој страни и Милосав Митић, из Лугавчине среза подунавског, осуђеници београдског казног завода, 25. тек. м-ца побегли су из Раковице, где су били на раду.

Никола је стар 25 година, средњег раста, отворено-плаве косе, жућкастих очију; од особенних знакова има: нокат на десном палцу деформисан; нокат на десном домалом прсту преко средине засечен, и белегу од удара, у облику криве линије, величине 2 см., удаљену за 5 см. изнад споја обрва;

Илија је стар 24 године, средњег раста, смеђе косе, угасито-зелених очију; од особенних знакова има: леђа носа мало повијена у лево, и младеж величине кудељног зрна, удаљен за 4.5 см. испод левог лоба;

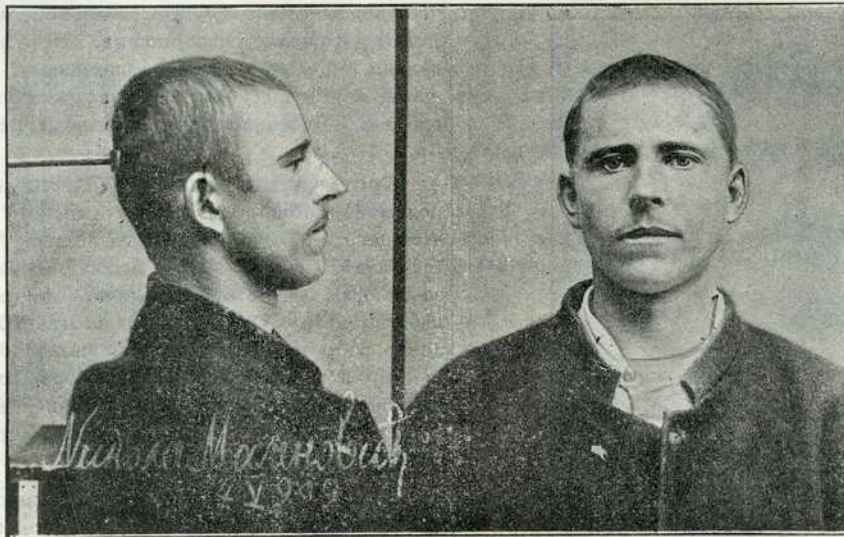

косе; од особенних знакова има: белегу од посекотине у облику криве линије, величине 1.5 см., на првој фаланзи левога малог прста, страни постериорној; белегу од ране, неправилног облика,

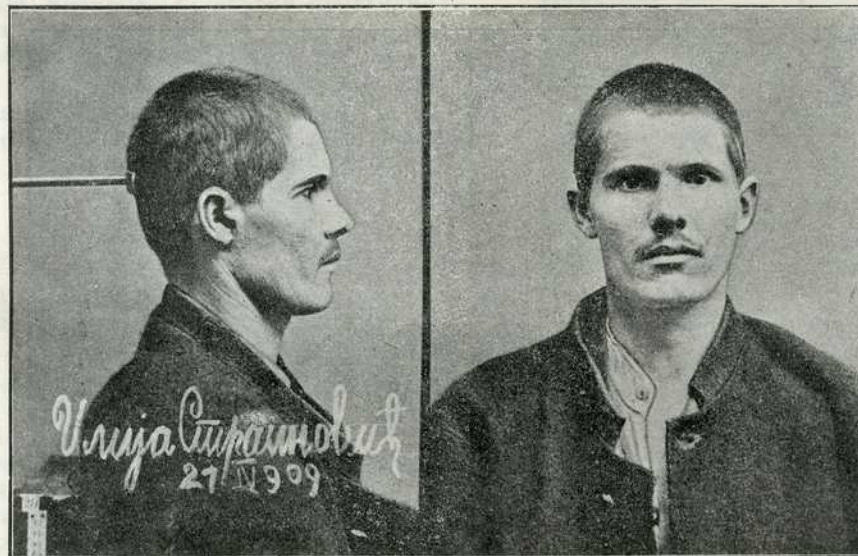
има капут и панталоне а на глави шепир. — Делеша пожаревачког казног завода Бр. 4263.

Добросав Миљковић, из Мозгова среза алексиначког, притвореник тога среза, 24. тек.

Милосав је стар 28 година, малог раста, црне косе, обрва и бркова, малог чепа и плавих очију. — Акт Управе града Београда Бр. 40154.

Јован — Јохан син Андрије Фајглера, раденика из Београда, одбегао је од својих родитеља и отишао незнано куд. Он је средњег

препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

раста, црномањаст, говори немачки и српски. Особених знакова нема. — Акт Управе града Београда Бр. 39.785.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже пестала лица и пронађене упуте именованим властима, које су тражење захтевале.

Т Р А Ж Е С Е

Владету, сина Селимира Јанићијевића, књиговезачког раденика из Београда, који је отумарао од своје куће незнано куд, тражи Управа града Београда, ради предаје родитељима. *Владета* је стар 15 година, средњег раста; на себи има угасито одело, на глави угасит шешир, а на ногама ципеле. — Акт Управе града Београда Бр. 39050.

Живојин Милојковић, из Богаве ср. депотовачког, 17. тек. м-ца отумарао је од своје куће, па се ни до данас није вратио. *Живојин* је стар 17 година, средњег раста, у опште плав; на себи има гуњ и панталоне од сукна, на глави црн шешир а на ногама опанке. — Депеша начелника среза депотовачког. Бр. 12.784.

К Р А Ћ Е С Т О К Е

Ноћу између 17. и 18. тек. м-ца непознати крадљивци украли су једног коња Васи Пејчићу, тежаку из Станичења, ср. нишавског. Коњ је матор 4 године, поткован турским ковом и пастув. — Депеша начелства округа пиротског Бр. 13.027.

Непознати крадљивци, ноћу између 19. и 20. тек. м-ца, украли су једну кобилу Милићу Ђ. Јовановићу, тежаку из Роћевца ср, ресавског. Кобила је матора 9 година, доратасте длаке, у задњу ногу чарапаста, а у лево око ђорава. — Депеша начелника среза ресавског Бр. 14.165.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Драгољуб Стаменковић, звани „Руђа“, из *Мишевића*, среза беличкога, који је као осуђеник београдског казненога завода 18. прошлог месеца побегао са робије, како је решењем ово окр. начелства од данашњег Бр. 8815. утврђено, одметнуо се је испод власти у намери да самовласно живи и кажњива дела чини.

Услед овога, а на основу чл. 8. и 9. закона о јавној безбедности, начелство ово окружно овим путем позива *Драгољуба Стаменковића* да се у року од двадесет дана, од дана кад ова објава буде изашла, пријави најближој полицијској власти или најближем првостепеном суду. Ако ово у остављеном року не би учинио, начелство, на основу чл. 10. пом. закна, огласиће га за хајдука.

Драгољуб је стар 21 годину, повисокога раста, добро развијен, косе плаве, обрва смеђих, бркова малих плавих, очију граорастих; од одела има чакшире и гуњче затворене боје, на глави шубару, а на ногама опанке израђене са широким кајшима и чарапе са шарама.

Бр. 8824. Из канцеларије начелства окр. моравског, 21. августа 1909. године, у Туприји.

*

Решењем начелства окр. пожаревачког Бр. 13344 од 15. т. м. утврђено је да се *Никола Радивојевић*, тежак из М. Лаола, одметнуо испод ово земаљских власти у намери да самовласно живи и казнима дела чини — да хајдукује.

С тога у смислу одредбе чл. 9 зак. о јавној безбедности начелство ово окружно позива *Николу Радивојевића*, теж. из М. Лаола да се у року од (20) двадесет дана рачунајући последњу објаву у „Српским Новинама“, пријави најближој полицијској власти или прв. суду, што ако не учини, начелство ће га по поменутом закону огласити за хајдука.

Никола је стар 33 год., крупан и добро развијен, смеђ, носи пуну браду, очију крупних, обучен је у црно сукнено одело са опанцима на ногама и шубаром на глави.

Бр. 13344. Из канцеларије начелства окр. пожаревачког, 15. августа 1909. год. у Пожаревцу.

Н А З Н А Њ Е

Комилети „Полицијског Гласника“ за године: 1905., 1906. и 1907. у елегантном тврдом повезу могу се добити у уредништву по цену од 15 динара за једну годину. За оне, који сва три комилета узму уједно, цена је свега 40 динара.

Комилети овога листа у меком повезу за године: 1906. и 1907. коштају по 12 динара или оба заједно 20 динара.

Комилети за 1908. годину готови су такође, и они у елегантном тврдом повезу коштају 20, а у меком повезу 15 дин.